

Vi skaber sammen

Indledning

Gentofte Kommune har en lang tradition for at inddrage og være i dialog med borgere, foreninger, virksomheder m.fl. for at nyttiggøre borgernes værdifulde idérigdom, initiativer og virkelyst. I 2015 ændrede Kommunalbestyrelsen markant arbejdsform for at øge muligheden for, at politikerne sammen med borgerne kan besvare udfordringer, udvikle og skabe løsninger. Vi skal skabe endnu mere sammen, fordi løsningerne bliver bedre og det styrker det lokale demokrati.

Borgere, foreninger, virksomheder og Gentofte Kommune har allerede mange gode erfaringer med at skabe sammen. Erfaringerne er samlet i seks principper, der kvalificerer samarbejdet mellem borgere og kommune, når vi fortsætter med sammen at udvikle kommunen til at være et endnu bedre sted at leve, bo og arbejde.

Principperne gælder alle - borgere, foreninger, virksomheder og medarbejdere i Gentofte Kommune, og guider den adfærd og gensidige respekt, vi skal have over for hinanden, når vi skaber sammen - både når det er på borgernes initiativ, og når kommunen inviterer. Borgerne skal opleve, at principperne er bærende, for hvad vi gør.

Om opgaveudvalget Vi skaber sammen

Opgaveudvalget "Vi skaber sammen" med 5 politikere og 10 borgere blev nedsat af Kommunalbestyrelsen i november 2018.

Opgaven var at udarbejde forslag til principper, der guider kommune, borgere, foreninger, virksomheder m.fl., når vi skaber sammen samt anbefale nye veje, som yderligere styrker borgerdrevne tiltag i Gentofte Kommune med afsæt i den eksisterende politiske arbejdsform.

Udvalget holdt seks møder i perioden januar til oktober 2019. Undervejs etablerede udvalget arbejdsgrupper, hvor borgere, der gerne ville have været medlemmer af udvalget, fik mulighed for at deltage og bidrage til arbejdet. Derudover blev der afholdt en workshop for kommunens fire råd.

Opgaveudvalget afleverede sine anbefalinger den 25. november 2019.

Seks principper

Lytter først

Vi er åbne og nysgerrige over for hinandens ideer og initiativer. Vi lytter åbent og spørger ind, fordi nye muligheder ofte opstår i dialogen.

Gentofte Kommune er i dialog med borgerne om ideer og initiativer til gavn for fællesskabet. Kommunen støtter og er aktiv medspiller for at fremme ideer og virkelyst.

Vi kobler os til hinanden, så vi får glæde af hinandens ressourcer og udvikler sammen. Vi skaber kontakt til alle, der kan bidrage.

Gentofte Kommune hjælper borgere med at skabe kontakt til andre borgere, foreninger, virksomheder m.fl. og til relevante medarbejdere i kommunen, som kan udvikle initiativet.

Bygger bro

Skaber fremdrift

Vi fortæller løbende hinanden, hvad vi arbejder med, og hvornår vi tager næste skridt. Vi prøver sammen ting af i det små, for hurtigt at finde ud af, hvilken vej vi kan og skal gå.

Gentofte Kommune giver hurtig og klar besked om, hvordan positiv videre proces kan fortsætte – eller besked om, hvis kommunen ikke må eller kan engagere sig i et initiativ.

Vi møder hinanden dér, hvor vi er. Vi gør det nemt at engagere sig på flere måder og være aktiv, hvor man har lyst.

Gentofte Kommune motiverer borgerne til at dele ideer og initiativer, og gør det nemt at deltage ved at være til stede, hvor borgerne i forvejen færdes.

Gør det nemt

Fastholder virkelyst

Vi bygger på initiativtagerens engagement, så ejerskabet bevares. Det er relationer mellem mennesker og muligheden for at gøre en forskel, der fastholder virkelysten.

Gentofte Kommune indgår som aktiv medspiller og understøtter muligheder, så borgerne selv kan komme videre uden at kommunen overtager borgernes ejerskab.

Vi gør det klart for hinanden, hvad vi gerne vil, og hvordan det gør en forskel for flere. Vi inviterer hinanden tidligt i processen.

Gentofte Kommune vælger de metoder, der egner sig bedst til emnet og borgerne. Kommunen synliggør med sin ekspertise, hvad borgernes initiativ og engagement kan føre til.

Tydelig ramme

Seks veje til at skabe mere sammen

Opgaveudvalget anbefaler, at der for at realisere principperne arbejdes med seks veje:

1. Udbrede principperne i hele kommunen
2. Fremme brugen af sparringsagenter
3. Gøre forsøg med nye dialogformer
4. Udvikle eksisterende dialogformer
5. Understøtte borgerdialogen med digitale løsninger
6. Arbejde mere sammen med borgerne om at realisere.

1. Udbrede principperne i hele kommunen

Ambitionen er, at principperne skal guide den måde borgere og kommune møder hinanden på i det daglige. Kommunen skal gå forrest og være det gode eksempel i mødet med borgerne.

Gentofte Kommune er en stor organisation med mange forskellige medarbejdere og opgaver. Principperne skal overalt være en naturlig arbejdsmåde og inspiration samt hjælp i det daglige arbejde, så principperne bliver en del af organisationskulturen. Det skal ske på forskellig vis med respekt for den opgave, der løses, og for de borgere, som medarbejderne i kommunen samarbejder med. At bygge på borgernes idéer og virkelyst betyder, at medarbejderne også opsøger og støtter borgere i at være med til at skabe sammen.

For at støtte udviklingen af kulturen i hele organisationen anbefaler opgaveudvalget:

- At udbrede kendskabet til principperne og indarbejde dem i organisationskulturen, så det bliver en naturlig del af den måde, kommunen møder og er i dialog med borgerne.
- At kommunen overvejer, hvor og hvordan medarbejdere kan være tilstede, der hvor borgerne færdes, og være særligt opsøgende i forhold til borgere, som er ikke normalt ytrer sig eller tager initiativer.

2. Fremme brugen af sparringsagenter

Enhver organisation skal hele tiden være åben overfor at arbejde på nye måder. For at understøtte denne proces er der brug for medarbejdere, der besidder særlige kompetencer og kan støtte deres kolleger i at håndtere de dilemmaer, som kan opstå, når vi skaber sammen, fx i forhold til lovgivning og økonomi, eller når et initiativ går på tværs af den kommunale organisation.

Samtidig er der brug for, at disse medarbejdere kan være en nem vej til kontakt med kommunen for de borgere, der ikke i forvejen kender

medarbejdere i kommunen, og som har en idé eller et initiativ, de gerne vil realisere.

Opgaveudvalget anbefaler at have medarbejdere, fx kaldet sparringsagenter, som:

- Er særligt kvalificerede i brug af principperne, og som borgerne kan henvende sig til, når de har en idé. Sparringsagenterne kan i fællesskab med borgerne udvikle ideen og følge videre til andre relevante medarbejdere, borgere eller foreninger.
- Er ambassadører for principperne internt i kommunen ved at gå foran som gode eksempler til inspiration og ved at give sparring til kollegaer.
- Er synlige for borgerne og nemme at komme i kontakt med, bl.a. gennem www.gentofte.dk.

3. Gøre forsøg med nye dialogformer

Vi ønsker, at borgere og politikere er i dialog om, hvad der optager dem. Det sker allerede i opgaveudvalg, hvor borgerne inviteres til at arbejde sammen med politikere om emner, som Kommunalbestyrelsen har udvalgt. Det giver mulighed for fælles ideudvikling og for gensidig læring, der kan skabe nye, bedre løsninger og større ejerskab. Vi bygger videre på borgernes engagement og vil styrke dialogen fremfor blot at stemme for eller imod et forslag, som tilfældet er med en borgerforslagsordning, hvor borgerne kan komme med forslag og få kommunalbestyrelsen til at behandle det, hvis forslaget får støtte fra et antal borgere. En metode, som mange andre kommuner uden succes har forsøgt sig med.

Vi ønsker at skabe flere muligheder for, at borgere og politikere kan mødes og være i dialog med hinanden. Mødesteder, hvor borgere og politikere kan samles om et emne, der ligger dem på sinde. Hvor borgerne kan få indblik i politikernes holdninger og politikerne kan få borgernes input til udvikling af kommunen. Det er vigtigt, at valget af mødeform tager udgangspunkt i formål, emne og målgruppe. Der er behov for at skabe fleksible rammer og metoder for at opfylde borgernes lyst til at bidrage til fællesskabet.

Opgaveudvalget anbefaler, at der gøres forsøg med tre nye dialogformer:

Gentofte Talks - inspireret af folkemøder

Der foregår i løbet af året rundt om i kommunen en lang række arrangementer, som mange borgere deltager i. Der kan gøres forsøg med at etablere dialog-events mellem borgere og politikere koblet til eksisterende arrangementer, hvor mange borgere i forvejen kommer. Inspireret af folkemødeformen kan både foreninger, virksomheder, organisationer, borgergrupper, Kommunalbestyrelse, opgaveudvalg eller politiske partier tage initiativ til dialoger om ønskelige emner. Gentofte Talks, eller under en anden titel, bør foregå i en uformel atmosfære, hvor man har mulighed for at komme tæt på hinanden og udfolde nye perspektiver. Gentofte Talks skal skabe muligheder for gennem uformelle relationer at kunne danne grobund for nye initiativer, vi kan skabe sammen.

Temamøde i de politiske fagudvalg

Kommunalbestyrelsen arbejder i otte fagudvalg, hvoraf de seks mødes fire gange om året, for at følge og sikre udvikling af deres politikområder. Møderne er ofte tilrettelagt med temadrøftelser, hvor politikerne typisk får faglige input fra forvaltningen. Der gøres forsøg med, at fagudvalgene inviterer borgere med til temadrøftelser. Det skal skabe en platform, hvor faglig indsigt, politiske holdninger og borgernes behov kan komme i spil i en fælles dialog. På den måde kan borgernes perspektiver være med til at pege i retning af, hvor der skal politikudvikles, fx i kommende opgaveudvalg.

Opsøgende metoder

Borgerne har forskellige behov og forudsætninger for at mødes og gå i dialog. For nogle er det fint at mødes fx på rådhuset eller i Byens Hus til borgermøder, mens andre foretrækker, at dialogen foregår dér, hvor de fx bor eller opholder sig. Nogen trives godt med dialog i større forsamlinger med nye mennesker, mens andre befinder sig bedst i én-til-én dialog med nogen, de kender. For at få alle stemmer i spil, skal der i endnu højere grad være opmærksomhed på at inkludere alle relevante stemmer ved også at benytte opsøgende metoder. Det kan fx ske ved at bruge Deltag-bilen til at køre ud i et lokalområde, en skole eller forening for at møde borgerne. Det kan også være gennem medarbejdere, som i forvejen har kontakt eller aktive borgere i civilsamfundets foreninger og klubber.

4. Udvikle eksisterende dialogformer

Kommunen har allerede værdifulde mødeformer, hvor borgere og kommune er i dialog. Det er fx i råd, brugerbestyrelser, Folkeoplysningsudvalget og samarbejder med lokale foreninger. Her kan principperne for at skabe sammen inspirere udviklingen af disse eksisterende dialogformer.

Råd

Gentofte Kommune har fire råd: Handicapråd, Integrationsråd, Grønt Råd og Seniorråd. Rådene er fora, hvor politikere, interessenter og forvaltning mødes og er i dialog om områdets udvikling. Rådene består af borgere, som repræsenterer foreninger eller er direkte valgt. Desuden har Kommunalbestyrelsen udpeget medlemmer til rådene for at sikre en tæt kobling mellem det pågældende råd og Kommunalbestyrelsen.

Det er en styrke, at medlemmerne er engagerede borgere, der gerne vil dele, være i dialog og have indflydelse på det gode liv i kommunen. Det er vigtigt at fastholde medlemmernes mulighed for at bidrage. Ikke alene ved at være en formel høringspart, men løbende, fordi rådene besidder stor viden og erfaring om konkrete målgrupper og emner.

Opgaveudvalget har foranlediget, at rådene har drøftet deres nuværende arbejdsform og opgaveudvalget bakker op om følgende:

- At der arbejdes med politikernes rolle i det enkelte råd, så der er klare forventninger til hinanden for herigennem at styrke koblingen mellem råd og Kommunalbestyrelse.
- At rådene tilbyder nye politikere en introduktion til rådsarbejdet.
- At rådene er opmærksomme på emner, der går på tværs af de fire råd, og samarbejder om disse, hvor det er relevant, fx ved at konvertere et ordinært møde til et fælles møde.
- At rådene deler erfaringer med henblik på at udvikle arbejdsformen i rådene, fx ved at afprøve, at et af deres ordinære møder holdes som et åbent temamøde med borgerdeltagelse.
- En fælles kalender, hvor rådernes arrangementer og møder fremgår, så det er muligt at koble sig til hinanden, når det giver mening og er ønskeligt.

Brugerbestyrelser mv.

Der er brugerbestyrelser, pårørenderåd, elevråd eller beboerråd mv. på alle kommunens institutioner. De sikrer samarbejdet mellem brugere, ledelse og medarbejdere i fx skole, dagtilbud eller botilbud om stedets udvikling. Borgernes engagement bæres særligt af deres interesse for netop det sted. Kommunen engagerer brugerbestyrelserne mv. i udviklingen af politikker eller initiativer på deres område, fx gennem dialoger med de politiske fagudvalg eller i opgaveudvalg. Derudover bidrager brugerbestyrelserne til

at realisere relevante politikker for det enkelte område, fx via formandskabssamlinger mv.

Opgaveudvalget anbefaler, med respekt for brugerbestyrelsernes forskellighed og medlemmernes engagement, at videreføre den nuværende tilgang til sammenspillet mellem brugerbestyrelser og kommune.

Advisoryboards og tænketanke

Gentofte Kommune har gode erfaringer med brug af såkaldte advisoryboards på skoleområdet, hvor repræsentanter fra alle folkeskolens aktører løbende rådgiver forvaltningen om aktuelle problemstillinger.

En alternativ organisationsform til opgaveudvalg kan også være en tænketank, hvor ledere fra offentlige- og private virksomheder og organisationer sammen med eksperter og forvaltningen i Gentofte Kommune kan drøfte modeller og metoder for fx forretnings- og organisationsudvikling.

Opgaveudvalget anbefaler, at der i første omgang gøres forsøg med brug af tænketanke.

5. Understøtte borgerdialogen med digitale løsninger

Det er relationer mellem mennesker, der på længere sigt fastholder engagementet. Relationerne skabes bedst, når man møder hinanden i det fysiske rum. Derfor kan de digitale løsninger ikke stå alene, når vi skaber sammen.

Det digitale har et stort potentiale til at forbinde idéer og mennesker, viden og ressourcer. Blandt andet fordi digitale løsninger er en integreret del af vores hverdag både på arbejde, i privatliv og i forhold til kontakten med det offentlige. Det gælder i særlig grad de unge. Derfor er digitale løsninger et naturligt supplement, når vi skaber sammen.

Erfaringerne i Gentofte og andre kommuner viser, at det er væsentligt at være opmærksom på både fordele og ulemper ved de digitale løsninger. Digitale løsninger kan gøre processer mere gennemsigtige, så alle kan følge med i, hvor man er i processen og forbinde sig til hinanden. Det giver flere borgere mulighed for at deltage uafhængig af tid og sted. Men digitale løsninger kan samtidig være vanskelige at navigere i og forudsætter it-færdigheder, som ikke alle har.

Den digitale dialog kan bringe flere perspektiver i spil. Erfaringerne fra blandt andet www.baeredygtigtgentofte.dk er dog, at det er vanskeligt at få borgerne til at dele ideer og erfaringer eller tilkendegive holdninger på en

digital platform i forhold til at mødes i det fysiske rum. Digitale løsninger kan mobilisere borgere og give en hurtig tilkendegivelse med fx 'likes'. Men det er i det fysiske møde, at dialogen har de bedste vilkår, og hvor holdninger og ideer har mulighed for at modnes og udvikle sig, frem for blot at blive fejet bort på grund af for få positive tilkendegivelser.

Opgaveudvalget anbefaler derfor:

- At digitale løsninger ses som et supplement, der understøtter dialogen i det fysiske rum.

At få effekt af digitale løsninger til borgerdialog kræver ikke alene investering i digitale værktøjer, men at de bruges på den rigtige måde i de rigtige sammenhænge, og at der er en række kommunikationstiltag tilknyttet, for at der skabes aktivitet på de digitale platforme.

Opgaveudvalget anbefaler:

- At gøre forsøg med at bruge digitale dialogværktøjer til at understøtte processer, hvor vi skaber sammen. Forsøgene kunne tage afsæt i forskellige udvalgte processer, som finder sted i løbet af et år. Det kunne fx være et opgaveudvalg, en temadrøftelse i et fagudvalg, en platform hvor borgerne og sparringsagenter kan dele og koble sig på hinandens idéer eller en høringsproces, hvor der ønskes en bred involvering, og hvor emnet har interesse for mange.

6. Arbejde mere sammen med borgerne om at realisere

Når et opgaveudvalg har afsluttet sit arbejde og anbefalingerne er godkendt af Kommunalbestyrelsen, skal den nye politik eller strategi realiseres i kommunen. Hvordan den enkelte politik eller strategi gives liv afhænger af opgaven, emnet og de borgere, det handler om. Det er derfor ikke muligt at anbefale én måde at gøre det på. Det er dog afgørende, at det bliver tydeligt, hvordan man som tidligere medlem af et opgaveudvalg og som borger kan tage del i realiseringen af anbefalingerne. Det kan fx ske ved events i nærmiljøer, på biblioteker eller til eksisterende arrangementer, hvor borgerne kommer. De seks principper for at skabe sammen omfatter også den proces, der følger med, når vi skal realisere et opgaveudvalgs anbefalinger sammen.

For at arbejde mere sammen med borgene om at realisere kommunens politikker og strategier anbefaler opgaveudvalget:

- At de seks principper for at skabe sammen guider både borgere og kommune, når vi sammen skal realisere anbefalinger fra opgaveudvalg, og at især kommunen arbejder med at gøre det mere synlig, hvor borgerne aktivt kan bidrage og gøre en forskel.

Medlemmer af afsluttede opgaveudvalg kan i dag følge med i arbejdet med at realisere anbefalinger fra opgaveudvalg ved at deltage på et årligt møde, hvor de orienteres om, hvordan arbejdet med at realisere anbefalinger foregår. Derudover har medlemmerne mulighed for at få tilsendt den samme orientering, som politikerne modtager, om status på arbejdet med at realisere anbefalingerne.

Den nuværende model opfylder formålet om at informere tidligere medlemmer af opgaveudvalg på en relevant og tilstrækkelig måde om, hvordan der arbejdes videre med anbefalingerne fra opgaveudvalget. Modellen kan med fordel suppleres med dels dialogbaserede, aktiverende elementer, der fx giver borgerne mulighed for at spørge til arbejdet og give feedback. Desuden kan der suppleres med brug af podcast eller film med interviews med centrale personer, der fortæller om arbejdet med at føre anbefalingerne ud i livet.

Opgaveudvalget anbefaler:

- At fastholde den nuværende model for, hvordan tidligere medlemmer af opgaveudvalg har mulighed for at følge med i realiseringen af opgaveudvalgets anbefalinger.
- At modellen suppleres med elementer, der aktiverer borgerne og giver mulighed for feedback.